

[Finansministeren.]

har man vel i sin Tid ment, at der ikke var nogen Grund til Forhandling med Besidderne. Jeg antager da ikke, der er ført en saadan Forhandling, og om der er forhandlet med Lagtinget, ved jeg heller ikke. Det kunde i og for sig have været meget naturligt, men der foreligger ikke for mig oplyst noget om saadanne Forhandlinger. Hvis man i Øjeblikket vilde foretage en saadan Optagelse paa Statens Status som den, der var Tale om i 1912—13, vilde jeg for mit Vedkommende mene, at man burde handle med Lagtinget, særlig naturligt, hvis en Retstilstand forrykkedes, da Lagtinget ikke er privat Institution, men en repræsentativ Institution for den Befolkning, der lever paa Færøerne. Jeg vilde finde det naturligt, hvis man foretog en saadan Handling nu, at man da paa Forhaand havde forhandlet med Lagtinget derom. Men hvad der er sket paa det nævnte Tidspunkt, og, hvis der ikke er sket noget, hvilke Grunde der har været dertil, tør jeg ikke udtale mig om. Det har ikke været muligt for mig at finde noget derom i de Akter, der har staaet til min Raadighed ved den foretagne Undersøgelse.

Jeg haaber, at jeg hermed, i hvert Fald i nogen Grad, har besvaret Forespørgselen, som det ærede Medlem for 7de Kreds (Patursson) stillede, tilfredsstillende.

Forespørgeren (Patursson): Jeg skal først tillade mig at takke den højtærede Finansminister for hans Besvarelse af min Forespørgsel.

Naar den højtærede Minister kom ind paa, at Værdien af Jordegodset var ansat af en i 1908 nedsat færøsk Landbokommission, er dette ikke ganske rigtigt. Værdien har før været ansat i Skattemarker, og jeg skal senere komme til at omtale det nærmere. Det, jeg har ønsket at føre frem i det høje Ting i Dag, er ikke Spørgsmaalet om, hvorvidt Værdien af Kongsgodset er et Par Millioner eller 100 000 eller 10 Mill. Kr. Det er ikke det, der er det afgørende for mig, men derimod det, at Kongsgodset fra 1912—13 er blevet opført paa Statsbudgettet som et dansk Statsaktiv. Det mener jeg er en urigtig Postering, og jeg skal tillade mig nærmere at begrunde hvorfor.

Nu sagde den højtærede Finansminister, og det takker jeg ham meget for, at han mente, at hvis denne Sag var kommet frem nu, vilde man have forhandlet med Lagtinget, før man foretog noget hermed. Jeg er taknemmelig for denne Udtalelse,

fordi jeg da kan forvente, at man kan faa en Forandring af den Postering, som nu forefindes.

Nej, der fandt ikke nogen som helst Forhandling Sted med Lagtinget den Gang, og da Færø Amt i 1912 gav Indberetning om Værdien og sandsynligvis, gaar jeg ud fra, maa have vidst, hvad der skulde ske med Hensyn til Omposteringen paa Finansloven, synes jeg, der kunde have været Grund for Amtet til at underrette Lagtinget derom. Jeg skal kun gøre en lille Bemærkning med Hensyn til, hvem der var Medlem af Landbokommissionen i 1908. Det var ikke det ærede 6te tingvalgte Medlem (Effersøe), men det var hans Broder.

Jeg vil da gaa over til at give et kort historisk Omrids af Kongsgodsets Forhistorie, Tilblivelse og de for samme nu gældende Bestemmelser.

Historien beretter os, at Færøerne saavel som Island bebyggedes af norske Høvdinge. Aarsagen til, at disse forlod deres Fædrebesiddelser i Norge, opgiver Historien endvidere at være Harald Haarfagers Egenmægtighed. Efter færøsk Tradition; jfr. saaledes Jallgrims Kvæde, Hammershaimb: Færøske Kvæder; Kjøbenhavn 1855, Side 35—46, bestod denne Kongens Egenmægtighed deri, at han kuede Bønderne til at svare Skat af sine Odels-ejendomme. Enhver Bonde eller Høvding, som ikke vilde underordne sig denne Skat-skyldighed, maatte enten bøde derfor med sit Liv eller gaa i Landflygtighed, hvorefter Jorderne konfiskeredes. De Bønder, som underordnede sig Kong Haralds Skattepaalæg, fik derimod Lov til at beholde deres Ejendomme.

Denne Betragtning maade er formentlig i Overensstemmelse med de historiske Fakta. Der kan i saa Henseende henvises bl. a. til Heimskringla, Finnur Jonssons Udgave, København 1911, Side 44 og Side 70—71.

Hvorom alting er, saa har vi Historiens Vidnesbyrd for, at vore Forfædre, Landnamsmændene, overtog al færøsk Jord ubeskaaret som deres retmæssige Ejendom. Ned igennem Tiderne kom saa disse Ejendomme til at blive skatkyldige til de norske Konger, jfr. Lagmandens Formular ved den aarlige Lagtingsaabning: Vi skulle gøre, som vi have gjort fra gammel Tid, vi skulle love vor naadige Herre og Konning Skat.

Efter Biskopstolens Oprettelse i ca. 1100 kom efterhaanden en Del af dette Gods desforuden til at blive lejeskyldigt til den færøske Kirke. Og det er væsentlig dette Gods, der, som vi senere skal se, ved Re-